

Odporúčanie č. (2000)21 Výboru ministrov Rady Európy členským štátom o slobodnom výkone profesie advokáta

Výbor ministrov,

podľa článku 15.b Štatútu Rady Európy,

majúc na zreteli ustanovenia Európskeho dohovoru o ľudských právach;

majúc na zreteli Základné zásady Organizácie spojených národov o úlohe advokátov, schválené Valným zhromaždením Organizácie spojených národov v decembri 1990;

majúc na zreteli Odporúčanie R (94) 12 o nezávislosti, výkonnosti a postavení sudcov, ktoré prijal Výbor ministrov Rady Európy 13. októbra 1994;

zdôrazňujúc zásadnú úlohu, ktorú advokáti a profesijné združenia advokátov plnia pri zabezpečovaní ochrany ľudských práv a základných slobôd;

usilujúc sa o podporu slobodného výkonu profesie advokáta za účelom posilnenia právneho štátu, na ktorom majú advokáti účasť, najmä tým, že obhajujú základné slobody jednotlivcov;

uvedomujúc si potrebu riadneho výkonu spravodlivosti, ktorý je zárukou nezávislosti advokátov pri plnení ich pracovných povinností bez akýchkoľvek nedovolených obmedzení, vplyvu, navádzania, tlaku, vyhrážania alebo priameho či nepriameho zasahovania z akejkoľvek strany alebo z akéhokoľvek dôvodu;

uvedomujúc si nutnosť zabezpečenia správneho výkonu povinností advokáta a najmä potrebu, aby advokáti získali dostačujúce vzdelanie a našli správnu rovnováhu medzi svojimi povinnosťami voči súdom a voči svojím klientom;

berúc na vedomie, že prístup k spravodlivosti môže vyžadovať zabezpečenie advokátskych služieb aj pre osoby v ekonomicky slabom postavení;

odporúča vládam členských krajín, aby podľa okolností prijali alebo posilnili, všetky opatrenia, ktoré považujú za nevyhnutné s ohľadom na implementáciu zásad, ktoré obsahuje toto odporúčanie.

Na účely tohto odporúčania pod pojmom „advokát“ sa rozumie osoba kvalifikovaná a oprávnená podľa národného práva predkladať súdom podania a konať v mene svojich klientov, vykonávať právnu prax, vystupovať pred súdom alebo poskytovať právne rady a zastupovať klientov v právnych záležitostiach.

Zásada I

Všeobecné zásady slobodného výkonu profesie advokáta

1. Je potrebné prijať všetky nevyhnutné opatrenia za účelom rešpektovania, ochrany a podpory výkonu profesie advokáta bez diskriminácie a bez nedovoleného zasahovania zo strany inštitúcií alebo verejnosti, najmä vo svetle zodpovedajúcich ustanovení Európskeho dohovoru o ľudských právach.
2. Rozhodnutia týkajúce sa oprávnenia vykonávať advokátsku prax alebo vstúpiť do tejto profesie by mali prijímať nezávislé orgány. Tieto rozhodnutia, či už ich prijme nezávislý orgán alebo nie, by mali byť predmetom preskúmania nezávislým a nestranným súdnym orgánom.
3. Advokáti by mali mať slobodu vyznania, prejavu, pohybu, združovania a zhromažďovania sa a najmä by mali mať právo zúčastniť sa na verejných diskusiách o záležitostiach, ktoré sa týkajú práva a výkonu spravodlivosti a navrhovať legislatívne reformy.
4. Advokáti by nemali trpieť alebo byť zastrašovaní sankciami alebo nátlakom pokiaľ konajú v súlade s profesijnými normami.
5. Advokáti by mali mať prístup k svojim klientom vrátane a najmä k tým osobám, ktoré boli zbavené slobody a mali by mať možnosť radiť im v súkromí a zastupovať svojich klientov v súlade s ustanovenými profesijnými normami.
6. Je potrebné prijať všetky nevyhnutné opatrenia na rešpektovanie zásady mlčanlivosti vo vzťahu medzi advokátom a klientom. Výnimky z tohto pravidla možno povoliť len ak sú v súlade so zásadami právneho štátu.
7. Advokátom nesmie byť odopretý prístup k súdu, pred ktorý sú oprávnení predstúpiť, a mali by mať prístup k všetkým spisom súvisiacich s obhajobou práv a záujmov ich klientov, ak je to v súlade s profesijnými normami.
8. Súd by mal pristupovať ku všetkým advokátom konajúcim v tej istej veci s rovnakým rešpektom.

Zásada II

Právnické vzdelanie, právna prax a prístup k právnickej profesii

1. Právnické vzdelanie, prístup k právnickej profesii a pokračovanie v jej výkone nesmie byť nikomu odopreté, predovšetkým z dôvodu pohlavia alebo sexuálnej orientácie, rasy, farby pleti, náboženstva, politického alebo iného názoru, etnického alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, rodu alebo telesného postihnutia.

2. Je potrebné prijať všetky nevyhnutné opatrenia za účelom zaistenia vysokej úrovne právnického vzdelávania a morálky ako predpokladu pre vstup do tejto profesie a zabezpečiť trvalé vzdelávanie advokátov.

3. Právnické vzdelanie, vrátane programov trvalého vzdelávania, by malo upevňovať právne zručnosti, posilniť uvedomenie si etických a ľudsko-právnych problémov, viesť advokátov k rešpektu, ochrane a presadzovaniu práv a záujmov svojich klientov a podporiť náležitý výkon spravodlivosti.

Zásada III

Úloha a povinnosť advokátov

1. Advokátske komory alebo iné profesijné združenia advokátov by mali vypracovať profesijné normy a pravidlá správania sa a mali by zaistiť, aby pri hájení legitímnych práv a záujmov svojich klientov mali advokáti povinnosť konať nezávisle, riadne a spravodlivo.

2. Advokáti by mali rešpektovať zachovanie profesionálnej mlčanlivosti v súlade s internými pravidlami, nariadeniami a profesijnými normami. Akékoľvek porušenie mlčanlivosti bez vedomia klienta by malo byť predmetom primeraných sankcií.

3. Povinnosti advokátov voči svojmu klientovi by mali zahŕňať:

- a) poskytovanie poradenstva klientom ohľadom ich zákonných práv a povinností, rovnako ako informovanie o pravdepodobnom výsledku a dôsledkoch daného prípadu, vrátane finančných nákladov,
- b) snahu riešiť prípad predovšetkým zmierom,
- c) podniknutie právnych krokov na ochranu, rešpektovanie a posilnenie práv a záujmov svojich klientov,
- d) vyvarovanie sa stretu záujmov,
- e) neprijímanie väčšieho objemu práce ako sú schopní primerane zvládnuť.

4. Advokáti by mali rešpektovať súdnu moc a plniť si svoje povinnosti voči súdu spôsobom, ktorý je v súlade s národnými právnymi a inými pravidlami a profesijnými normami. Zdržanie sa profesionálnych aktivít zo strany advokáta nesmie poškodiť záujmy klientov alebo osôb, ktoré požadujú ich služby.

Zásada IV

Prístup k advokátovi pre všetky osoby

1. Je potrebné prijať všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie účinného prístupu k právnym službám, ktoré poskytujú nezávislí advokáti.

2. Advokáti by mali byť podporovaní pri poskytovaní právnych služieb osobám, ktoré sa nachádzajú v ekonomicky slabom postavení.

3. Vlády členských krajín by mali v prípade potreby zaistiť účinný prístup k spravodlivosti, zabezpečiť, aby efektívne právne služby boli dostupné aj osobám v ekonomicky slabom postavení a obzvlášť osobám, ktoré boli pozbavené osobnej slobody.

4. Povinnosti advokátov voči svojim klientom by nemali byť ovplyvnené skutočnosťou, že náklady sú celkom alebo sčasti hradené z verejných fondov.

Zásada V **Komory/Združenia**

1. Advokáti by mali mať možnosť a podporu v úsilí vytvárať a vstupovať do miestnych, národných alebo medzinárodných združení, ktoré samostatne alebo spoločne s inými orgánmi majú za úlohu posilňovať profesijné normy a zabezpečovať nezávislosť a záujmy advokátov.

2. Advokátske komory alebo iné profesijné združenia by mali byť samosprávnymi orgánmi nezávislými na orgánoch úradnej moci a verejnosti.

3. Mala by byť rešpektovaná úloha advokátskych komôr a iných profesijných združení advokátov pri ochrane svojich členov a obrane ich nezávislosti voči akýmkoľvek nedovoleným obmedzeniam a zásahom do ich práv.

4. Advokátske komory a iné profesijné združenia advokátov by mali byť podporované v úsilí zabezpečiť nezávislosť advokátov a okrem iného:

- a) neohrozene presadzovať a udržiavať vec spravodlivosti
- b) hájiť úlohu advokátov v spoločnosti a najmä zachovať ich česť, dôstojnosť a bezúhonnosť,
- c) podporovať účasť advokátov v programoch na zabezpečenie prístupu k spravodlivosti osobám v zlej ekonomickej situácii, najmä podporovať poskytovanie právnej pomoci a právneho poradenstva,
- d) presadzovať a podporovať právne reformy a diskusie o existujúcej a navrhovanej legislatíve,
- e) posilňovať blaho členov profesie a pomáhať im a ich rodinám, ak to vyžadujú okolnosti,
- f) spolupracovať s advokátmi iných krajín za účelom posilňovania úlohy advokátov, najmä so zreteľom na činnosť medzinárodných organizácií advokátov a medzinárodných medzivládnych a mimovládnych organizácií,
- g) podporovať čo najvyššiu možnú úroveň kvalifikácie advokátov a zabezpečiť rešpektovanie pravidiel správania sa a disciplíny zo strany advokátov.

5. Advokátske komory a iné profesijné združenia advokátov by mali podniknúť všetky nevyhnutné kroky vrátane obhajovania záujmov advokátov na príslušnom orgáne v prípade

- a) zadržania alebo vzatia do väzby advokáta,

- b) rozhodnutia viesť súdne konanie, ktoré by spochybňovalo bezúhonnosť advokáta,
- c) osobnej prehliadky advokátov alebo domovej prehliadky,
- d) zabavenia dokumentov alebo materiálov vo vlastníctve advokáta,
- e) uverejnenia tlačových správ, ktoré vyžadujú konanie v mene advokátov.

Zásada VI

Disciplinárne konanie

1. V prípadoch, kedy advokáti nekonajú v súlade s profesijnými normami, ktoré sú zakotvené v etických kódexoch vypracovaných advokátskymi komorami alebo inými združeniami advokátov alebo legislatívnym orgánom, je potrebné prijať vhodné opatrenia vrátane disciplinárneho konania.

2. Advokátske komory alebo iné profesijné združenia advokátov by mali byť zodpovedné za priebeh disciplinárneho konania, ktoré sa týka advokátov a ak je to vhodné, mali by byť oprávnené sa ho zúčastniť.

3. Disciplinárne konanie by sa malo viesť sa súčasného rešpektovania týchto zásad a zásad ustanovených Európskym dohovorom o ľudských právach a to vrátane práva dotyčného advokáta zúčastniť sa konania a požiadať o súdne preskúmanie rozhodnutia.

4. Pri stanovení sankcie za disciplinárne priestupky, ktorých sa dopustili advokáti, je nevyhnutné rešpektovať zásadu primeranosti.